

Schoolondersteuningsprofiel van het Piramide College 2018-2021

Inhoudsopgave:

Hoofdstuk 1	Algemene gegevens	Blz. 2
Hoofdstuk 2	Aanmelding	Blz. 5
Hoofdstuk 3	Ondersteuning	Blz. 6
Hoofdstuk 4	Handelingsgericht werken	Blz. 7
	a. Kernondersteuning	Blz. 8
	b. Plusondersteuning	Blz. 20
	c. Grenzen aan de ondersteuning	Blz. 21
Hoofdstuk 5	Leerlingen met (niet aangeboren) hersenletsel	Blz. 23

1. Algemene gegevens

Algemeen	(V)SO De Piramide is een school, die onderwijs biedt aan leerlingen met een langdurige ziekte en/of een lichamelijke beperking. De school bestaat uit een afdeling voor basisonderwijs (so De Piramide) en uit een afdeling voor voortgezet onderwijs (vso Piramide College). Zowel het so als het vso hebben een regionale functie.
Contactgegevens vso	Adres: Steenwijklaan 30 Postcode: 2541 RL Den Haag Telefoon: 070-2181307 e-mail: info@hmsdepiramide.nl Website: www.sovsodepiramide.nl Directeur: Dick Rensen Locatiedirecteur: Loes Aarts
Onderwijsvisie/ concept	<p>Het Piramide College biedt voortgezet speciaal onderwijs aan leerlingen van 12 tot uiterlijk 20 jaar.</p> <p>Onze leerlingen kunnen als gevolg van hun lichamelijke beperking, langdurige ziekte, of een combinatie van meerdere diagnoses, (nog) geen regulier onderwijs volgen. Ons onderwijsaanbod is vergelijkbaar met het aanbod in het regulier onderwijs. Door de specifieke expertise van ons team, de differentiatiemogelijkheden in het onderwijs, de aanpassingen in ons gebouw en de intensieve samenwerking met Sophia Revalidatie krijgen de leerlingen onderwijs, onderwijsondersteuning en de (medische) zorg die ze nodig hebben om te leren en zich optimaal te ontwikkelen. De leerlingen stromen uit naar een vervolgopleiding of (beschutte) arbeidsplek.</p> <p>We leren onze leerlingen zo zelfstandig mogelijk deel te nemen aan de samenleving: in wonen, werken, burgerschap, verder leren en vrijetijdsbesteding. Wij gaan uit van de mogelijkheden en talenten van de leerlingen. Daarbij gaan we altijd voor het hoogst mogelijke. Om dat te bereiken vragen we van ons team hoge ambities voor zichzelf, het onderwijs en de leerlingen.</p> <p>Onze uitgangspunten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">• De leerling staat centraal, het programma is leidend.• Ons onderwijs is opbrengstgericht.• Veiligheid en respect zijn nodig voor optimale ontwikkeling.• Maatwerk door samenwerking met ouders en externe partners.• Permanente professionalisering is noodzakelijk <p>Bij het laatste inspectiebezoek heeft de inspectie aan het Piramide College het basisarrangement afgegeven.</p> <p>https://zoekscholen.onderwijsinspectie.nl/zoek-en-vergelijk/sector/ec/onderwijssoort/vso/id/27?pagina=1&zoekterm=2541GA</p>
Onderwijsaanbod	Uitstroomprofiel (USP) Arbeid: Arbeidsgericht onderwijs Uitstroomprofiel (USP) Vervolgonderwijs: vmbo-bbl, vmbo-kbl, vmbo-tl en havo

	Op het Piramide College zijn de groepen heterogeen samengesteld. Dit betekent dat binnen een lesgroep of klas leerlingen kunnen zitten die op verschillende niveaus les krijgen of leerlingen van hetzelfde niveau maar uit verschillende leerjaren. De leerlingen volgen de lessen aan de hand van een vast rooster, maar worden individueel of in kleine groepjes aangestuurd. Er wordt gebruik gemaakt van reguliere lesmethodes. De leerlingen binnen het uitstroomprofiel Arbeid worden wel apart ingedeeld, aangezien zij geheel andere vakken volgen.			
Leerlingaantal totaal (teldatum 1 oktober)	2013/14: 77	2014/15: 74	2015/16: 79	2016/17: 80
Per leerroute	Usp Arbeid: 16 vmbo-bbl: 13 vmbo-kbl: 16 vmbo-tl: 19 havo: 13	Arbeid: 14 vmbo-bbl: 20 vmbo-kbl: 12 vmbo-tl: 17 havo: 11	Arbeid: 15 vmbo-bbl: 19 vmbo-kbl: 11 vmbo-tl: 26 havo: 8	Arbeid: 18 vmbo-bbl: 21 vmbo-kbl: 5 vmbo-tl: 26 havo: 10
Aantal uitgestroomde leerlingen	Totaal: 25	Totaal: 19	Totaal: 20	Totaal: 19
Met bestemming	Reg. arbeid: 3 Beschut werk: 0 Arb. dagb.: 1 mbo 1: 2 mbo 2: 2 mbo 3: 2 mbo 4: 6 hbo: 0 reg.ond.: 2 vavo: 1 vso cl.4: 1 thuis*: 3 overleden: 1 verhuisd naar buitenl.: 1	Reg. arbeid: 0 Beschut werk: 0 Arb. dagb.: 4 mbo 1: 1 mbo 2: 0 mbo 3: 2 mbo 4: 3 hbo: 2 reg.ond.: 1 vavo: 0 vso (ander): 0 thuis*: 5 overleden: 1	Reg. arbeid: 2 Beschut werk: 0 Arb. dagb.: 2 mbo Entree: 2 mbo 2: 3 mbo 3: 4 mbo 4: 2 hbo: 0 reg.ond.: 1 vavo: 1 vso zml: 1 thuis: 0 overleden: 1 verhuisd naar buitenl.: 1	Reg. arbeid: 0 Beschut werk: 2 Arb. dagb.: 0 mbo Entree: 6 mbo 2: 0 mbo 3: 0 mbo 4: 0 hbo: 1 reg.ond.: 2 vavo: 0 vso zml: 2 thuis*: 5 overleden: 1
Aantal behaalde diploma's**	vmbo bbl: 0 vmbo kbl: 0 vmbo tl: 2 havo: 1	vmbo bbl: 1 vmbo kbl: 0 vmbo tl: 1 havo: 2	vmbo bbl: 1 vmbo kbl: 0 vmbo tl: 1 havo: 0	vmbo bbl: 0 vmbo kbl: 0 vmbo tl: 2 havo: 1
	*De genoemde thuiszitters zijn over het algemeen leerlingen die niet meer leerplichtig zijn en/of hun diploma hebben behaald, maar op grond van hun beperking of ziektebeeld niet in staat zijn verder te studeren of te gaan werken.			
	** Met ingang van schooljaar 2018-2019 kunnen de leerlingen in de leerroutes vmbo bbl en vmbo kbl een volledig diploma behalen in de profielen Zorg & Welzijn (in samenwerking met het Zuid West College) en			

	Economie & Ondernemen (in samenwerking met het Roemer Visscher College). De leerlingen binnen de leerroutes vmbo-tl en havo behalen een diploma middels Staatsexamens.
Onderwijs- arrangement	Alle leerlingen hebben een toelaatbaarheids-verklaring. Daarnaast kan voor een individuele leerling of groep leerlingen een extra arrangement worden aangevraagd.

2. Aanmelding

Leerlingen die aangemeld worden bij het Piramide College zijn afkomstig uit het po, so, sbao en regulier vo. Daarbij hanteert het Piramide College de volgende aanmeldingsroute:

1. Ouders melden de leerling aan bij het Piramide College. In sommige gevallen komt er iemand van de verwijzende school of een ambulant begeleider mee naar het aanmeldingsgesprek. Ouders wordt verzocht relevante informatie mee te brengen en de school toestemming te verlenen contact op te nemen met de verwijzende school, behandelend artsen, revalidatiecentrum, psychologen, maatschappelijk werker of andere bij de leerling betrokken instanties.
2. De zorgcoördinator van het Piramide College neemt contact op met het samenwerkingsverband waar de leerling onder valt. Is er door de verwijzende school al een aanvraag toelaatbaarheidsverklaring (TLV) in gang gezet, dan wordt gevraagd de procedure op te schorten, zodat het Piramide College de tijd heeft om alle stukken te verzamelen en te beoordelen of de leerling op het Piramide College op zijn/haar plek is.
3. Als alle stukken bekend zijn, wordt de Commissie van Begeleiding (CvB) van de school om advies over plaatsing gevraagd. De CvB geeft het advies de leerling wel of niet te plaatsen of adviseert bij onduidelijkheden nader onderzoek te doen. Dit kan bijvoorbeeld inhouden dat de leerling door de jeugdarts wordt opgeroepen of dat de maatschappelijk werker gevraagd wordt een huisbezoek af te leggen.
4. Na advies van de CvB besluit de directeur tot wel of niet plaatsen van de leerling.
5. De aanvraag voor de TLV wordt doorgezet. Als de TLV is afgegeven, is de plaatsing definitief en kan de leerling starten.

Meer informatie vindt u in het "Protocol aannamebeleid", te vinden op de website van de school.

www.sovsodepiramide > Ouders > Protocollen > Protocol aannamebeleid

3. Ondersteuning

Het Piramide College biedt speciale ondersteuning aan leerlingen die door hun beperking en/of ziektebeeld niet in staat zijn om deel te nemen aan het reguliere onderwijs. De Piramide biedt via haar team van ambulante begeleiders ook advies en ondersteuning aan leerlingen en leraren op andere scholen.

De ondersteuning die het Piramide College kan bieden, is vanwege het speciale karakter van de school groter dan die van een reguliere school. Wij spreken daarom niet van basis- en extra ondersteuning, maar van kern- en plusondersteuning.

Startpunt van de kernondersteuning is, dat de leerlingen van De Piramide groepsgewijs onderwijs krijgen. Het onderwijs op De Piramide is met andere woorden sterk geïndividualiseerd, maar het Piramide College biedt geen individueel onderwijs. Wanneer een leerling meer hulp bij het leren en/of zorg nodig heeft dan vanuit de kernondersteuning kan worden gerealiseerd, spreken we van plusondersteuning. Wanneer plusondersteuning nodig is in de vorm van hulp bij het leren (onderwijsondersteuning) kan het Piramide College, in overleg met ouders, daarvoor middelen aanvragen bij het samenwerkingsverband van de gemeente waar de leerling woonachtig is. Wanneer plusondersteuning nodig is in de vorm van zorg, gaat De Piramide in overleg met ouders. Als het gaat om specifieke jeugdzorg kan de school deze niet zelf aanvragen. Dat loopt altijd via de ouders. Hen wordt gevraagd deze specifieke jeugdzorg in te kopen ten behoeve van de ontwikkeling van hun zoon/dochter en in te zetten op school. Meer informatie over bekostiging van de zorg op het Piramide College, kunt u vinden op de website van de school.

www.sovsodepiramide > Onderwijs > Ondersteuning en zorg > Informatie over de bekostiging van zorg op (V)SO De Piramide

4. Handelingsgericht werken

Het Piramide College werkt volgens de uitgangspunten van handelingsgericht werken in het voortgezet onderwijs, opgesteld door Pameijer, Van Beukering, Van der Wulp & Zandbergen (2012). In de volgende tabel wordt kort weergegeven wat deze uitgangspunten voor het Piramide College betekenen. De praktische invulling vindt u onder paragraaf 5.

1. De werkwijze is doelgericht
<p>Het stellen van duidelijke doelen is voor alle leerlingen van belang. Op het Piramide College worden per schooljaar en per vak onderwijsdoelen opgesteld. Deze doelen worden in het ontwikkelingsperspectief (OPP) van de leerling vastgelegd en tweemaal per jaar geëvalueerd.</p> <p>Soms is het noodzakelijk naast onderwijsdoelen ook andere doelen te bereiken, om ervoor te zorgen dat de leerling optimaal van het onderwijs kan profiteren. Ook die worden in het OPP van de leerling vastgelegd. Bij alle gestelde doelen vermeldt het OPP tevens, welke plusondersteuning wordt ingezet om de doelen te behalen.</p>
2. Het gaat om afstemming en wisselwerking
<p>Een leerling ontwikkelt zich nooit op zichzelf, maar staat voortdurend onder invloed van de wisselwerking van de mensen om zich heen. Voor de leerlingen op het Piramide College zijn dat o.a. leerlingen, ouders/verzorgers, docenten, assistenten, artsen, therapeuten en hulpverleners. Het gaat hierbij niet alleen om de interactie en wisselwerking tussen de leerling en de directbetrokkenen, maar ook om die tussen de verschillende betrokkenen onderling. Mentor- en oudergesprekken, planbesprekingen, rapport- en OPP-gesprekken hebben allemaal als doel de begeleiding van de leerling op elkaar af te stemmen en zo eenduidig en effectief mogelijk te laten zijn.</p>
3. Onderwijsbehoeften van leerlingen staan centraal
<p>Iedere leerling is uniek en ontwikkelt zich op zijn/haar eigen wijze en met specifieke onderwijsbehoeften. Op het Piramide College wordt van elke leerling in het OPP vastgelegd wat de onderwijsbehoeften zijn en hoe aan deze behoeften tegemoet wordt gekomen. Dat kan ondersteuning op didactisch gebied zijn, maar ook bij andere aspecten van de ontwikkeling waarbij ondersteuning gewenst is.</p>
4. Mentoren en docenten maken het verschil
<p>De docenten op het Piramide College zijn voldoende toegerust om de leerlingen op de juiste wijze te ondersteunen. Zij hebben oog voor de verschillen tussen de leerlingen en hun onderwijsbehoeften. Ieder schooljaar wordt er aan deskundigheidsbevordering gedaan, waarbij niet alleen didactische onderwerpen aan bod komen, maar ook de gevolgen van bepaalde fysieke beperkingen en ziektebeelden op de totale ontwikkeling van de leerling.</p> <p>Iedere leerling heeft een persoonlijk mentor, die voortdurend met de leerling in contact is en hem/haar stimuleert en ondersteunt om de gestelde onderwijsdoelen te behalen en toe te zien op de juiste uitvoering van de in het OPP vastgelegde ondersteuning.</p>
5. Positieve aspecten zijn van groot belang

Elke leerling heeft talenten, kwaliteiten en interesses. Op het Piramide College worden deze in het OPP benoemd en wordt er gebruik van gemaakt om de leerling in zijn/haar kracht te zetten. Wat goed gaat breiden we uit, wat niet werkt laten we achterwege. Door voortdurend de focus te houden op dat wat wél lukt, zal de leerling positief in het leven staan en uitdagingen overwinnen.

6. Betrokkenen werken constructief samen

Het Piramide College hecht veel waarde aan een goede communicatie en samenwerking met de ouders. Ouders zijn ervaringsdeskundigen en kennen hun kind het beste. Daarom worden zij nadrukkelijk betrokken bij de begeleiding van hun zoon/dochter.

De leerlingen worden altijd bij de gesprekken betrokken. Het is belangrijk dat zij mede-eigenaar zijn van hun eigen leerproces. Daarom wordt er goed naar de leerling geluisterd en wordt hun inbreng serieus genomen.

7. De werkwijze is systematisch en transparant

Handelingsgericht werken is een systematische en transparante werkwijze. Op het Piramide College onderstrepen we dit door heldere routes te hebben waar het gaat om de begeleiding van de leerlingen. In de klas zijn het de docenten die de leerlingen lesgeven en dit doen vanuit de ondersteuningsbehoeftes zoals in het OPP van de leerling beschreven staan. Collega's, assistenten of externe partners ondersteunen dit proces waar nodig, binnen en buiten de klas.

Bij zorgen of hulpvragen zijn er duidelijke afspraken welke route te volgen om deze bespreekbaar te maken en te zoeken naar oplossingen, die uiteindelijk weer terug te vinden zijn in het OPP van de leerling.

a. Kernondersteuning:

De Schoolbesturen binnen het SWV Zuid-Holland West hebben afgesproken, dat de basisondersteuning wordt omschreven in 10 standaarden, alle voorzien van een aantal concretisering. Voor het Piramide College gelden deze standaarden binnen de kernondersteuning. Net als alle scholen, heeft het Piramide College de ambitie om deze 10 standaarden en de concretisering te realiseren, op een wijze die past bij de visie en de organisatie van de school. Hieronder vindt u in de omschreven standaarden, met in de rechterkolom de concretisering hiervan zoals die op het Piramide College worden gerealiseerd.

De bekwaamheidseisen voor docenten, zoals geformuleerd in de wet BIO en het toezichtkader van de Onderwijsinspectie vormen voor het Piramide College het fundament onder de kernondersteuning.

Standaard 1: De school neemt leerlingen zorgvuldig aan en draagt ze zorgvuldig over.

De school houdt zich aan de afspraken zoals vastgelegd in de BOVO-procedure, voor aanmelding bij het loket Instroom en de procedure VOROC.

Leerlingen die vanuit het po, so of sbo voor de brugklas worden aangemeld, worden in de leerroute van het advies geplaatst. Gezien de uitgebreidere aanmeldingsprocedure is de school niet gehouden aan de in BOVO vastgestelde termijn van aanname.

	Leerlingen die naar Arbeid of mbo doorstromen worden aangemeld via VOROC. Voor leerlingen die naar het hbo uitstromen geldt dit niet.
De school zorgt voor een kennismakings-/introductieprogramma voor nieuwe leerlingen.	Nieuwe leerlingen maken kennis met de school door middel van een eerste persoonlijk gesprek samen met ouders/verzorgers. Na aanmelding en toelating wordt voor de nieuwe brugklassers voorafgaand aan de zomervakantie een kennismakingsochtend georganiseerd. Dit laatste geldt niet voor leerlingen die tussentijds instromen.
Indien noodzakelijk voor de begeleiding kan de school nader onderzoek of observatie (laten) doen.	Gezien het speciale karakter van de school is het van belang bij aanmelding altijd nader onderzoek te (laten) doen. Dit onderzoek gaat niet alleen over de schoolvorderingen, maar ook over andere factoren die van invloed kunnen zijn op plaatsing en ondersteuning binnen het Piramide College.
Voor leerlingen met een extra ondersteuningsvraag wordt een gesprek met ouders gevoerd met het oog op het opstellen van een ontwikkelperspectief en een ontwikkelplan.	Alle leerlingen op het Piramide College hebben een ontwikkelperspectief (OPP). Dit wordt binnen zes weken, nadat de leerling gestart is, opgesteld en met ouders én leerling besproken, waarbij ondertekening wordt gevraagd ter instemming met het gedeelte betreffende de plusondersteuning.
De school zorgt voor een goede aansluiting tussen school en vervolgonderwijs of arbeidsmarkt.	Leerlingen die na het Piramide College naar arbeid uitstromen, worden door middel van een passend onderwijsaanbod en doorlopend stagetraject voorbereid op een arbeidsplek die aansluit bij de mogelijkheden en zorgbehoefte van de leerling. Gestreefd wordt om de laatste stage van de leerling vanuit het Piramide College over te laten gaan in een baan of beschutte arbeidsplek. De decaan heeft daartoe een uitgebreid netwerk en zal samen met de ouders en de leerling in dit proces optrekken. Alle leerlingen worden tijdens de lessen Loopbaanoriëntatie- en begeleiding (LOB) voorbereid op de overstap naar een vervolgopleiding, dan wel (beschutte) arbeidsplek. De leerlingen die na het Piramide College verder gaan studeren, is er de mogelijkheid te gaan proefstuderen bij de studie van hun keuze. Voor leerlingen die tussentijds doorstromen naar een andere vorm van (regulier) onderwijs wordt altijd contact opgenomen met de toeleverende school om de onderwijsbehoeften toe te lichten.
In de kernondersteuning zijn de volgende aanvullingen van toepassing:	

De CvB, waarin een jeugdarts, psycholoog, maatschappelijk werker en de zorgcoördinator zitting hebben, maakt een vast onderdeel uit van het plaatsingstraject. Iedere nieuw aangemelde leerling wordt binnen de CvB besproken, waarbij, naast de intern begeleider, ook andere bij de leerling betrokken deskundigen kunnen worden uitgenodigd. De CvB-leden kan gevraagd worden nader onderzoek te doen en zullen advies geven over plaatsing, verwachtingen t.a.v. het onderwijs en belastbaarheid. Deze adviezen worden mede gebruikt om het eerste OPP van de leerling op te stellen. Desgewenst kan bij hulpvragen na plaatsing aan de leden van de CvB om advies gevraagd worden.

Het streven is alle leerlingen binnen het uitstroomprofiel Vervolgonderwijs met een volledig diploma de school te laten verlaten. Soms is dat op grond van de belastbaarheid niet haalbaar. Er zijn leerlingen die bijvoorbeeld niet voor een volledig rooster naar school kunnen komen, maar wel het onderwijs op een bepaald niveau kunnen volgen. Voor deze leerlingen biedt het Piramide College de mogelijkheid om deelcertificaten te behalen op het niveau dat bij de leerling past, waarna samen met de leerling en de ouders gezocht wordt naar een passend vervolgtraject.

Soms is het met het oog op de belastbaarheid van een leerling beter om de examens te spreiden over twee schooljaren. Op advies van de docenten en de intern begeleider en in overleg met de leerling en ouders, wordt een goede verdeling van de vakken over twee jaar bepaald en in het OPP van de leerling vastgelegd.

Op het Piramide College wordt uitgegaan van de talenten van de leerlingen. De school biedt daarom de leerlingen de mogelijkheid om de vakken waarin hij/zij uitblinkt, op een hoger niveau te volgen dan die waarin de leerling onderwijs volgt. Soms valt een leerling op grond van zijn/haar beperking juist helemaal uit op een vak dat nodig is voor het behalen van een diploma en moet dit vak volgen op een lager niveau. Voor de leerlingen binnen de leerroute vmbo-bbl resulteert dit in het niet behalen van een volledig diploma, maar wordt de school verlaten met een portfolio met certificaten. Voor leerlingen binnen de leerroutes vmbo-kbl, -tl en havo heeft dit effect op het niveau waarop het diploma wordt afgegeven, namelijk op het niveau van het laagst behaalde vak.

Standaard 2: De school betreft ouders actief bij de ontwikkeling van de leerling en bij de school

Er is structureel contact met ouders over de leervorderingen van de leerling.

De leervorderingen van elke leerling worden tweemaal per jaar met de leerling en zijn/haar ouders besproken. Dit gebeurt aan de hand van het rapport, het OPP én de leerstofjaarplanning.

De leerlingen in het usp Arbeid worden tevens beoordeeld aan de hand van de Competentielijst Werknemersvaardigheden. Deze competentielijst geeft over de jaren heen een goed beeld van de mogelijkheden en begeleidingsbehoefte van de leerling op de arbeidsmarkt.

Ouders kunnen de schoolresultaten van hun zoon/dochter volgen in Magister. Ouders en leerlingen krijgen hiervoor eigen inloggegevens.

De school neemt tijdig contact op in geval van verzuim, problemen bij het leren of in het gedrag.	Iedere leerling heeft een persoonlijk mentor die, in geval van verzuim, contact opneemt met de ouders. Bij zorgwekkend verzuim en/of hulpvragen m.b.t. gedrag wordt de zorgcoördinator betrokken. Bij hulpvragen m.b.t. het leren is dat de intern begeleider. In alle gevallen blijft de persoonlijk mentor verantwoordelijk voor het begeleidingsproces.
Ouders krijgen inzicht in hoe de leerling zich ontwikkelt.	De ontwikkeling van de leerling in de breedste zin wordt in het OPP vastgelegd en jaarlijks met ouders en leerling besproken. Daarmee wordt de relatie tussen de leervorderingen en de gevolgen voortvloeiend uit de beperking of het ziektebeeld inzichtelijk en kan er zo nodig plusondersteuning worden ingezet of andere stappen worden ondernomen.
De school betreft ouders tijdig bij beslissingen over de ondersteuning van een leerling en/of de overdracht of doorverwijzing naar een andere school of een bovenschoolse voorziening.	Bij wijzigingen in de plusondersteuning, zoals die in het OPP is vastgelegd, worden ouders door de persoonlijk mentor geïnformeerd. Wanneer er sprake is van overdracht of doorverwijzing naar een andere school, zal de intern begeleider dit proces begeleiden.
De school informeert ouders over relevante ontwikkelingen binnen de school.	Aan het begin van het schooljaar vindt de algemene informatieavond plaats, waar alle ouders voor worden uitgenodigd. Indien daar aanleiding toe is wordt een extra ouderavond georganiseerd.

Standaard 3: De school beschikt over de volgende protocollen en documenten en handelt overeenkomstig.

Veiligheidsplan (incl. Incidentenregistratie)	Wordt vernieuwd. Nieuw veiligheidsplan beschikbaar vanaf start schooljaar 2018-2019. Incidentenregistratie loopt door.
Klachtenprocedure	Zie www.sovsodepiramide.nl > Ouders > Klachten
Plan fysieke toegankelijkheid	Ons gebouw is geheel rolstoeltoegankelijk, beschikt over een lift en is voorzien van meerdere aangepaste toilet- en verzorgingsruimten met tillift.
Protocol medisch handelen	Zie www.sovsodepiramide.nl > Ouders > Protocollen
Verzuimprotocol	Zie www.sovsodepiramide.nl > Ouders > Protocollen
Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld	Zie www.sovsodepiramide.nl > Ouders > Protocollen

Privacyprotocol	Zie www.sovsodepiramide.nl > Ouders > Protocollen
Pestprotocol	Zie www.sovsodepiramide.nl > Ouders > Protocollen
Dyslexieprotocol	Wordt vernieuwd. Leerlingen met dyslexie kunnen wel gebruik maken van bij hen passende dyslexiesoftware, vergroting van toetsen op A3 en/of extra tijd.
Dyscalculieprotocol	Het Piramide College beschikt niet over een apart dyscalculieprotocol, maar wel over een rekenbeleidsplan, waarin de begeleiding van leerlingen met ernstige rekenproblemen is opgenomen. Er zijn leerlingen die als gevolg van hun beperking (ernstige) rekenproblemen ondervinden. Daarom is het rekenonderwijs op het Piramide College erop gericht, iedere leerling zo adequaat mogelijk te begeleiden door, indien nodig, gebruik te leren maken van een regelkaart of rekenmachine. Bij blijvend onvoldoende resultaat zal voor die leerling binnen het uitstroomprofiel Vervolgonderwijs een aangepast rekenexamen worden aangevraagd.
Toestemmingsformulier ouders	Voor het uitwisselen van leerlinggegevens en privacygevoelige informatie met derden worden ouders en leerlingen van 16 jaar en ouder gevraagd een toestemmingsformulier te ondertekenen.
Voor de overige protocollen geldend op het Piramide College verwijzen we u naar onze website: www.sovsodepiramide.nl > Ouders > Protocollen	

Standaard 4: De school voorziet in (mentor)begeleiding van leerlingen

Elke klas c.q. leerling kent een begeleidings- c.q. mentorvoorziening.	Elke klas heeft tenminste twee groepsmentoren, die zorg dragen voor de algehele gang van zaken binnen de groep. Daarnaast heeft elke leerling een persoonlijk mentor, die de schakel vormt tussen leerling en school. Hiermee is de persoonlijk mentor het eerste aanspreekpunt voor de ouders. De persoonlijk mentor levert een bijdrage aan het OPP, houdt zicht op de leervorderingen en de uitvoering van de plusondersteuning en heeft een signalerende rol m.b.t. het welbevinden van de leerling. Bij hulpvragen wordt gebruik gemaakt van de zorgroute, waarbij als eerste stap de hulpvraag in het onderwijszorgoverleg wordt geagendeerd.
--	---

De taken en verantwoordelijkheden van een mentor c.q. begeleider zijn vastgelegd.	Zie www.sovsodepiramide.nl > Ouders > Protocollen
---	---

Standaard 5: De school voorziet in een leerlingvolgsysteem waarin relevante gegevens van leerlingen gedurende meerdere jaren zijn opgenomen

De school zorgt voor een digitaal leerlingvolgsysteem.	Het Piramide College maakt gebruik van Magister. Leerlingen en ouders hebben inzage in het cijferoverzicht. In de komende jaren wordt gewerkt aan een breder gebruik van de mogelijkheden die Magister biedt.
De school houdt de ontwikkelingen en vorderingen van elke leerling systematisch bij.	Tweemaal per jaar krijgen de leerlingen een rapport. Er wordt niet alleen gekeken naar de behaalde resultaten, maar ook naar de leervorderingen, zoals die in de leerstofjaarplanning staan beschreven. Daarnaast wordt eenmaal per schooljaar middels TOA-toetsen de ontwikkeling voor de talen en het rekenen gevolgd, uitgedrukt in referentieniveaus. De leerlingen binnen het uitstroomprofiel Arbeid nemen niet deel aan de TOA-toetsen. Voor deze leerlingen worden de arbeidsvaardigheden aan de hand van de Competentielijst Arbeidsvaardigheden systematisch beoordeeld. Hiermee wordt een deugdelijke basis gelegd voor het vinden van de bij de leerling best passende arbeidsplek.
Er wordt voortgebouwd op het leerlingvolgsysteem van de school van herkomst.	Voor de nieuwe leerlingen wordt gebruik gemaakt van het leerlingvolgsysteem van de aanleverende school.
De school maakt gebruik van beschikbare digitale overdrachtsystemen.	Het Piramide College maakt gebruik van Onderwijs Transparant, BOVO en VOROC.

In de kernondersteuning is de volgende aanvulling van toepassing:

Het behaalde resultaat binnen het onderwijs is bepalend voor de uitstroommogelijkheden van de leerling, rekening houdend met de wensen en fysieke mogelijkheden van de leerling. Daarbij wordt altijd uitgegaan van het hoogst haalbare. De school biedt op basis van het onderwijs en geboden ondersteuning hulp bij het vinden van de juiste vervolgopleiding of arbeidsplek.

Standaard 6: De school zorgt voor een veilig schoolklimaat

De school ondersteunt leerlingen bij het ontwikkelen en versterken van sociale vaardigheden.	De persoonlijk mentor houdt op regelmatige basis gesprekjes met de leerling over onderwijs en welbevinden. Alle leerlingen volgen tijdens hun schoolloopbaan op het Piramide College een serie lessen over weerbaarheid en
--	--

	relationele vorming. Deze lessen zijn niet leerjaar gebonden. De groepen worden zorgvuldig samengesteld, waarbij rekening gehouden wordt met de weerbaarheid en het gevoel van veiligheid van de leerlingen afzonderlijk. De leerlingen binnen het uitstroomprofiel Arbeid hebben bovendien in hun rooster lessen Sociale Vaardigheden.
De school besteedt systematisch aandacht aan discriminatie en pesten van leerlingen en medewerkers.	De groepsmentoren bespreken aan het begin van het schooljaar de groepsregels, waarin ook regels zijn opgenomen over pesten en discriminatie. Alle medewerkers van de school zien erop toe dat de sfeer in de klas veilig is voor alle leerlingen en medewerkers. De leerling kan zich in geval van pestgedrag of discriminatie wenden tot zijn/haar persoonlijk mentor of een van de contactpersonen in de school. Dit laatste geldt ook voor de medewerkers.
In de kernondersteuning is de volgende aanvulling van toepassing:	
Het individuele karakter van onderwijs en ondersteuning, waarbij leraren, onderwijsassistenten en verpleegkundige dagelijks het sociaal klimaat bewaken, zorgt voor veiligheid. Daarin wordt het team waar nodig bijgestaan door de deskundigen die binnen de school werkzaam zijn. De zorgstructuur van de school maakt adequaat handelen snel bespreekbaar en mogelijk.	
De school besteedt projectmatig aandacht aan verschillende kwetsbare groepen in de samenleving.	

Standaard 7: De schoolorganisatie is ingericht op een adequate onderwijsondersteuning	
De school heeft een ondersteuningsstructuur beschreven, waarvan in ieder geval een zorgcoördinator, de mentor, een vertrouwenspersoon, een schoolmaatschappelijk werker, gedragswetenschappers (vanuit het SWV) en een EHBO'er deel van uitmaken.	De ondersteuningsstructuur van het Piramide College ziet er als volgt uit: <ol style="list-style-type: none"> 1. De persoonlijk mentor van de leerling is de eerste in lijn om ondersteuningsbehoeften te signaleren. 2. In de jaarplanner staat iedere twee weken een onderwijszorgoverleg (ozo) gepland, waar de mentor vragen over of van zijn/haar leerling kan bespreken. Bij het ozo zijn in ieder geval aanwezig de persoonlijk mentor, de zorgcoördinator en de intern begeleider. Zo nodig wordt het ozo aangevuld met een mededocent, verpleegkundige, assistente of deskundige. 3. Indien nodig wordt de vraag opgeschaald naar de CvB. De school kan, naast de SMW van de CvB, ook gebruik maken van een SMW van het CJG.

Teams/docenten bespreken de onderwijsresultaten.	Tweemaal per jaar vinden leerlingbesprekingen plaats, in november/december en mei/juni.
Teams/docenten signaleren tijdig leeropgroei- en opvoedproblemen.	Alle docenten hebben een signalerende functie en richten zich tot de persoonlijk mentor als er vragen zijn. Daarnaast maken de docenten gebruik van de logboekfunctie in Magister. Het logboek kan, indien nodig, gebruikt worden als input voor een gesprek met leerling en ouders.
De school werkt handelingsgericht bij het begeleiden van leerlingen.	Handelingsgericht werken staat op het Piramide College centraal. U vindt de uitwerking hiervan in paragraaf 4.
De school kan, zo nodig met ondersteuning vanuit het SWV, de ondersteuningsvraag van een leerling in beeld brengen.	Voor het opstellen van de ondersteuningsvraag van een nieuw aangemelde leerling wordt samengewerkt met het SWV waar de leerling is aangemeld. De ondersteuningsbehoefte van een leerling is medebepalend voor het afgeven van de toelaatbaarheidsverklaring door het SWV. Indien nodig wordt samen met het SWV voor een individuele leerling of groep leerlingen een extra arrangement aangevraagd om voor deze leerling(-en) de plusondersteuning te kunnen bekostigen.
De school maakt afspraken over de verantwoordelijkheid van ouders, leerling, schoolbegeleiders en externe begeleiders bij ondersteuning.	Afhankelijk van de aard van de begeleiding worden er afspraken vastgelegd tussen school, ouders, leerling en de externe partner. De afspraken worden vastgelegd in een Plan van Aanpak en regelmatig met alle betrokkenen geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. De ondersteuning wordt ook in het OPP van de leerling benoemd en geëvalueerd.
Leerlingen worden op een planmatige wijze begeleid.	Het OPP van de leerling is leidend in de aanpak van de begeleiding. Er wordt gebruik gemaakt van een PDCA-cyclus, zodat de begeleiding voortdurend kan worden bijgesteld naar de begeleidingsbehoefte van de leerling.
In de kernondersteuning zijn de volgende aanvullingen van toepassing:	
Voor het zo goed en breed mogelijk begeleiden van de leerlingen, beschikt het Piramide College over een zorgcoördinator én een intern begeleider. Zij hebben een coördinerende en ondersteunende rol.	
Voor de doelgroep van het Piramide College zijn kennis en vaardigheden op ICT-gebied van groot belang. Een deel van de leerlingen is door hun fysieke beperking aangewezen op het werken op de computer. Daarom volgen alle leerlingen gedurende hun schoolloopbaan op het Piramide College ICT-lessen. Zij kunnen certificaten behalen voor de verschillende deelgebieden, maar ook een volledig ECDL-diploma. Voor die leerlingen voor wie het passend is binnen hun vakkenaanbod, is er de mogelijkheid hun ICT-kennis en vaardigheden toe te passen binnen de leerlingwerkplaats van het Piramide Podium.	

Standaard 8: De school is in staat om problemen op de volgende terreinen te signaleren en kan leerlingen daarbij licht-curatief ondersteunen.

Cognitieve ontwikkeling	De leerlingen volgen lessen op het niveau dat past bij het schooladvies van het po of vo. Soms ondervindt een leerling dusdanige problemen voortvloeiend uit de beperking of het ziektebeeld, dat niet aan de verwachtingen kan worden voldaan. Daarom is het van groot belang voortdurend de totale ontwikkeling van de leerling te volgen, met de ouders en de leerling over in gesprek te blijven en zo nodig het onderwijsprogramma aan te passen.
Leren (w.o. dyscalculie, dyslexie,)	De brugklassers hebben één uur in de week een studieles op het rooster staan. In deze les wordt o.a. aandacht besteed aan het leren leren. Voor het rekenonderwijs beschikt het Piramide College over een Rekenbeleidsplan. Hierin zijn ook de interventies opgenomen voor leerlingen met ernstige reken- of wiskunde problemen. Voor leerlingen met dyslexie zijn er mogelijkheden tot het inzetten van (digitale) hulpmiddelen, tijdsverlenging bij toetsen en examens en vergroting van de toets op A3. Er wordt gewerkt aan een nieuw dyslexieprotocol.
Gedrag	Bij gedragsproblemen zullen de persoonlijk mentor en de zorgcoördinator samen met de ouders en de leerling onderzoeken wat ten grondslag ligt aan het gedrag en wat er aan interventies nodig zijn om de leerling zich zo passend mogelijk te laten ontwikkelen.
Sociaal-emotionele ontwikkeling	De sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen wordt jaarlijks gevolgd middels de vragenlijsten in SCOL. Indien de uitkomst van de vragenlijst reden tot zorgen geeft, gaat de school met ouders en leerling in gesprek om deze zorgen te delen en te praten over wensen en mogelijkheden tot begeleiding. Hiervoor werkt de school nauw samen met Sophia Revalidatie, jeugdhulpzorginstanties en Schoolmaatschappelijk werk.
Fysieke situatie	De school beschikt over een verpleegkundige en medisch assistenten. Vaste medische handelingen worden in het rooster van de leerlingen opgenomen. Indien van toepassing wordt er een

	verpleegkundig handelingsplan en/of noodprotocol opgemaakt met de leerling en de ouders.
Veiligheid/verzuim	Leerlingen mogen in de pauzes de school en het plein alleen dan verlaten, indien ouders vooraf schriftelijk toestemming hebben gegeven. Bij ongeoorloofd verzuim maakt de school gebruik van de 3-6-9-regeling. Indien noodzakelijk heeft de zorgcoördinator contact met leerplicht.
Schoolloopbaan	Loopbaanoriëntatie- en begeleiding (LOB) neemt sinds enkele jaren een belangrijke plaats in binnen het onderwijsaanbod. In deze lessen is er uitgebreid aandacht voor het leren kennen van eigen interesses en kwaliteiten, wordt de arbeidsmarkt verkend, getraind in sollicitatieprocedures en bekeken welke opleidingen en arbeidsmogelijkheden er zijn, die niet alleen past bij de interesses en talenten van de leerling, maar ook bij de fysieke mogelijkheden.
Problemen in de thuissituatie/gezinssituatie	Bij problemen in de thuis- of gezinssituatie zal de school met ouders en leerling kijken wat nodig is om de schoolloopbaan zo goed mogelijk te laten verlopen. Indien dat gewenst is, kan er gebruik worden gemaakt van SMW of andere instanties. De school beperkt de hulpverlening tot de leerling binnen school.
In de kernondersteuning zijn de volgende aanvullingen van toepassing:	
Doordat de school nauw samenwerkt met Sophia Revalidatie, kan in geval er twijfels zijn over de capaciteiten van een leerling in relatie tot het ziektebeeld, een neuropsychologisch onderzoek worden aangevraagd. De resultaten daarvan worden, met toestemming van de ouders en/of de leerling, binnen school besproken. Mocht de uitslag van het onderzoek aanleiding zijn het OPP van de leerling te wijzigen, dan wordt dat met de leerling en de ouders besproken.	
Voor leerlingen met een beperkte belastbaarheid is het mogelijk een aangepast vakkenpakket te volgen in combinatie met een aangepast rooster.	
Voor leerlingen die behoefte hebben aan rustmomenten om zo de hele lesdag op school te kunnen zijn, beschikt de school over een rustruimte. Tijdens de rustmomenten kan gebruik worden gemaakt van de rustruimte, maar kan ook buiten de klas mentale rust genomen worden. Rustpauzes worden in het rooster van de leerling opgenomen en door de assistenten gecoördineerd.	
Het Piramide College beschikt over onderwijsassistenten. Onderwijsassistenten kunnen worden ingezet t.b.v. een individuele leerling of een groepje leerlingen tijdens een les. De ondersteuning wordt veelal ingezet om de zelfredzaamheid van de leerling te bevorderen. Dit kan zowel bij de praktische als de theoretische vakken zijn. Voor ondersteuning bij hun ADL kan een leerling hulp krijgen van de assistenten.	

Alle leerlingen volgen gymlessen. De gymsectie beschikt over eigen assistenten, om ervoor te zorgen dat alle leerlingen op een veilige manier aan de gymlessen kunnen deelnemen, rekening houdend met hun belastbaarheid en beperking.

Standaard 9: De school werkt samen met kernpartners aan een effectieve ondersteuningsstructuur.

De school heeft directe contacten met de Jeugdhulp via een contactpersoon van het CJG, in de school.	De zorgcoördinator onderhoudt contacten met de schoolmaatschappelijk werker (SMW) van Sophia Revalidatie over de samenwerking met het CJG, waar ouders met hun kind naar verwezen kunnen worden voor extra begeleiding en ondersteuning in de thuissituatie en bij de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerling zelf.
In de school is (door de jeugdhulp gefinancierd) schoolmaatschappelijk werk beschikbaar.	De SMW heeft zitting in de CvB en onderzoekt en adviseert mede bij hulpvragen van de leerling. De SMW legt huisbezoeken af en spreekt ouders en leerling op school op verzoek van de CvB en rapporteert terug naar de CvB en/of zorgcoördinator.
Onderwijs en jeugdhulp werken vanuit de eigen verantwoordelijkheid samen aan het integraal begeleiden van een leerling.	De zorgcoördinator onderhoudt contacten met jeugdhulpinstanties over de leerling, indien de leerling daar bekend is en waarbij een gezamenlijk aanpak t.a.v. ondersteuning en begeleiding afgesproken dient te worden. De persoonlijk mentor van de leerling deelt de informatie en behartigt de belangen van de leerling op school.
Er is op de school gestructureerd overleg tussen school en ketenpartners.	De zorgcoördinator onderhoudt het contact en maakt afspraken voor besprekingen met de jeugdhulp binnen school. De zorgcoördinator bezoekt overleggen met jeugdhulpinstanties indien hierom gevraagd wordt. De zorgcoördinator informeert directie en CvB-leden over de processen die lopen bij ernstige gedragsproblematiek. De zorgcoördinator informeert indien nodig LPA en SWV over de benodigde trajecten die lopen voor leerlingen met ernstige gedragsproblematiek, waardoor het onderwijs voor de leerling belemmerd dreigt te worden.

In de kernondersteuning zijn de volgende aanvullingen van toepassing:

De begeleiding en de ondersteuning voor de leerlingen met problemen op sociaal emotioneel gebied

wordt zoveel mogelijk gegeven door de betrokken teamleden binnen het Piramide College en dient binnen hun deskundigheid te vallen. Bij een overstijgende hulpvraag wordt door de CvB geadviseerd hoe de hulp nader ingericht kan worden binnen of buiten de mogelijkheden van het Piramide College.

Standaard 10. De school stelt jaarlijks de effectiviteit van de ondersteuning en begeleiding vast.

De school heeft vastgelegd welke ondersteuning en begeleiding zij aan leerlingen met een (extra) ondersteuningsbehoefte heeft geboden.	In het OPP van de leerling wordt per schooljaar vastgelegd welke plusondersteuning aan de leerling wordt geboden.
De school evalueert jaarlijks met ketenpartners de inzet en opbrengst van de ondersteuning en begeleiding.	De inzet en opbrengst van de ondersteuning en begeleiding wordt tweemaal per schooljaar aan de hand van het OPP geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. Mocht er tussentijds behoefte aan evaluatie zijn, dan zal daarvoor een afspraak met de leerling, ouders/verzorgers en de persoonlijk mentor worden gemaakt. Voorstellen tot wijzigingen of aanpassingen kunnen ook vanuit het team via de route van het ozo tot stand komen. Bij een voorstel tot wijziging in het uitstroomprofiel van de leerling, wordt de CvB om advies gevraagd.
De school evalueert met leerling en ouders de inzet en opbrengst van ondersteuning en begeleiding aan de hand van het opgestelde plan.	De (plus-)ondersteuning wordt tweemaal per jaar tijdens het OPP- gesprek met de leerling en de ouders geëvalueerd.
De school evalueert het schoolondersteuningsprofiel.	Jaarlijks wordt het schoolondersteuningsprofiel door het MT, de zorgcoördinator en de intern begeleider geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

In de kernondersteuning is de volgende aanvulling van toepassing:

Voor onze leerlingen staan niet alleen de schoolvorderingen voortdurend centraal, maar ook de algehele ontwikkeling van de leerling, waarbij de zelfredzaamheid op alle ontwikkelingsgebieden een belangrijke plaats inneemt. Hiervoor vindt er jaarlijks tenminste één planbespreking per leerling plaats, waarin de leerling, ouders, revalidatiearts, therapeuten, eventuele externe partners, persoonlijk mentor en de zorgcoördinator van de school de totale ontwikkeling van de leerling bespreken en de effectiviteit van de plusondersteuning evalueren.

b. Plusondersteuning

Het Piramide College kan voor individuele leerlingen ondersteuning organiseren, die aanvullend is op de kernondersteuning. Dat noemen wij plusondersteuning.

In het OPP van de leerling wordt beschreven of, en zo ja, welke plusondersteuning wordt ingezet. Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de stimulerende factoren van de leerling. Voor de plusondersteuning kijkt het Piramide College naar de volgende ondersteuningsthema's (met per thema een voorbeeld van een vorm van plusondersteuning):

Gebied	Deelterreinen	Vormgeving	Uitvoering door
Taak- /leergedrag & leergebied- overstijgend	Plannen en organiseren	Ergotherapie	Ergotherapeut Sophia Revalidatie AB-dienst van school
	Zelfredzaamheid	1. Begeleiding in de klas 2. Trainingen	1. o.a. Middin, assistenten, AB-dienst van school 2. Sophia Revalidatie
Didactisch	Dyslexie	Begeleiding bij spellen/lezen/inzet hulpmiddelen	Logopedist Sophia Revalidatie
	Geheugenproblemen	Gebruik regelkaarten, ook bij examens	Docenten
	Capaciteitenonderzoek	NPO	Sophia Revalidatie, Jutters, Banjaard of schoolpsycholoog
Sociaal- Emotionele Ontwikkeling / redzaamheid	Weerbaarheid	1. Individuele begeleiding 2. Deelname aan groepsmodules	1. Psycholoog Sophia Revalidatie, Jutters of Banjaard 2. Sophia Revalidatie
	Acceptatie ziektebeeld/beperkingen	Individuele begeleiding	Psycholoog Sophia Revalidatie of begeleiding vanuit ziekenhuis
Spraak/taal- ontwikkeling / redzaamheid	Woordenschat	Individuele training	Logopedist Sophia Revalidatie
	NT2-onderwijs	Aparte lessen gericht op het leren van de Nederlandse taal, individueel of in groepsverband	Docent Piramide College AB dienst school

	Hulp bij mondeling taalgebruik in voorbereiding op mondelinge examens	Individuele begeleiding	Logopedist Sophia Revalidatie
	Verbale redzaamheid bij spraakproblemen	Individuele begeleiding	Logopedist Sophia Revalidatie
	Aangepast bewegingsonderwijs	Zwemmen	Vakdocent bewegingsonderwijs
	Fysieke ontwikkeling of ondersteuning na medische ingreep	Fysio- en/of ergotherapie	Fysio- en ergotherapeut Sophia Revalidatie
	Specifieke medische handelingen of toezicht	Individuele handelingen	Schoolverpleegkundige, medisch assistenten of externe verpleegkundige bijv. van Kinderthuiszorg
	Aangepast meubilair of hulpmiddelen	Begeleiding bij uitzoeken en levering en afstelling	Ergotherapeut Sophia Revalidatie
	Aanpassingen bij examens	Toestaan van tijd voor medische handelingen, rustpauzes e.d. tijdens het eindexamen	Examencoördinator i.s.m. Staatsexamencommissie
Gezin/ woonsituatie/ hulpverlening	Ondersteuning in de opvoedsituatie	Begeleiding op individuele basis thuis of op school	SMW, Sophia Revalidatie, Middin, CJG, Jutters, Banjaard

c. Grenzen aan de ondersteuning

Helaas zijn er grenzen aan de ondersteuning die het Piramide College kan bieden. Leerlingen die zeer gespecialiseerde ondersteuning nodig hebben kan geen passende onderwijsplaats geboden worden. Deze leerlingen worden doorverwezen naar een van de andere VSO-scholen binnen het samenwerkingsverband, waar wel de expertise en de omstandigheden aanwezig zijn om aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling te voldoen.

Het betekent dat wij leerlingen met de onderstaande problematiek **niet** kunnen begeleiden:

Gebied	Beperking
Cognitieve ontwikkeling	... met een ernstige verstandelijke beperking
	... met ernstige en langdurige geheugenproblemen
Leren	... met zeer ernstige leerachterstanden
Gedrag	... die geen grenzen kennen
	... die geen autoriteit erkennen

	... die de veiligheid aantasten
	... die zeer ernstig storend gedrag in het onderwijsleerproces vertonen
	... die zeer ernstige spijsbelproblematiek hebben, weigeren om naar school te gaan
	... met een ernstige combinatie van leer – en gedragsproblemen
Sociaal-emotionele ontwikkeling:	... die geen contact kunnen leggen
	... die ernstig autistisch zijn
	... die zich ernstig agressief gedragen t.o.v. docenten en/of medeleerlingen
	... die seksueel overschrijdend gedrag vertonen
	... met een ernstige verslavingsproblematiek
Lichamelijke situatie:	... die doof/slechthorend zijn en andere diagnose hebben die voorliggend is, waardoor onderwijs op een school voor doven en slechthorenden niet mogelijk is.
	... die blind/slechtziend zijn en andere diagnose hebben die voorliggend is, waardoor onderwijs op een school voor blinden en slechtzienden niet mogelijk is.
	... die een spraak- of taalprobleem hebben, niet voortkomend uit de fysieke beperking of langdurige ziekte.

5. Leerlingen met (niet aangeboren) hersenletsel

Observatie van leerlingen met (niet aangeboren) hersenletsel

Binnen de doelgroep van so De Piramide en vso Piramide College is de afgelopen jaren de groep leerlingen met (niet aangeboren) hersenletsel sterk naar voren gekomen. De Piramide heeft zich in het onderwijs aan deze leerlingen gespecialiseerd. Wij doen dat op verschillende manieren. Een deel van de op De Piramide ingeschreven leerlingen heeft te maken met een vorm van hersenletsel. Het ambulante team van De Piramide begeleidt leerlingen en professionals op reguliere PO- en VO-scholen (consultatie) en het is mogelijk tijdelijk voor observatie op De Piramide geplaatst te worden. Daarbij gaat het om leerlingen, waarbij onderzocht moet worden welke leer- en ontwikkelmogelijkheden een leerling heeft en welke ondersteuning daarbij nodig is. Bij observatie blijft de leerlingen op de eigen school (de stamschool) ingeschreven staan. De stamschool blijft zorgplichtig. Het samenwerkingsverband, waarvan de leerling deel uitmaakt, betaalt het observatie-arrangement.

Hieronder is in het arrangement 'Observatie van leerlingen met (niet aangeboren) hersenletsel' uitgewerkt welke ondersteuning De Piramide aan deze leerlingen kan bieden.

Arrangement Observatie van leerlingen met (niet aangeboren) hersenletsel

Per jaar krijgen in Nederland de ouders van zo'n 19.000 kinderen te horen dat hun kind hersenletsel heeft opgelopen door een val, een stoeipartij, een ongeluk of door ziekte. Dit hoofdletsel kan op langere termijn verstrekende gevolgen hebben op het gebied van gedrag, belastbaarheid, sociaal-emotionele ontwikkeling, motoriek en executieve functies. Het hersenletsel werkt ook door op het schoolse leren en de mogelijkheid om zich met behoud van energie en welbevinden in het reguliere onderwijs te handhaven. Veel leerlingen ervaren na het opgelopen hersenletsel een combinatie van verschillende klachten, zoals meer moeite met het richten van de aandacht en de volgehouden aandacht, problemen met het geheugen en het uitvoeren van dubbeltaken. Het lukt ze niet om hun zaken nog goed te organiseren en te plannen, ze zijn prikkelgevoeliger geworden en ervaren vaak (fijn)motorische problematiek. Daarnaast spelen vermoeidheidsklachten en belastbaarheidsproblemen vaak een rol. Dit kan ertoe leiden dat het leren van nieuwe informatie complex wordt en/of veel energie kost en dat een leerling niet langer mee kan komen met het tempo van de groep met de daarbij komende sociaal emotionele problemen. De schoolgang verloopt steeds moeizamer en het schoolverzuim neemt toe.

Vanuit de hersenletsel observatieroute, waarbij de leerling voor een bepaalde periode participeert binnen de specialistische onderwijssetting van de Piramide, wordt multidisciplinair gekeken wat de leerling nodig heeft om tot ontwikkeling te komen en waar deze hulp op de lange termijn aan de leerling geboden kan worden; opnieuw binnen het regulier basis- of voortgezet onderwijs, of binnen een andere onderwijs- of begeleidingsvoorziening. Doel is dat de leerling weer blij en gelukkig in het leven kan staan en zichzelf kan omarmen.

De observatieroute op De Piramide is niet voor iedere leerling geschikt, dit geldt voor:

- leerlingen met voorliggende vraagstukken m.b.t. gedrag, communicatie of visus.
- leerlingen, die ouder zijn dan 6 jaar en nog nooit onderwijs hebben gevolgd.
- leerlingen met een laag IQ (bij niet aangeboren hersenletsel langer dan een jaar na het ontstaan van het letsel).
- leerlingen die niet of nauwelijks naar school (kunnen) komen

- leerlingen, die niet kunnen meedraaien in een groep.

1. De hoeveelheid tijd en aandacht

Binnen de groep zal het onderwijs afgestemd worden op de individuele ontwikkeling en behoefte van de leerling. Daarnaast wordt vanuit het Revalidatiecentrum vaak therapie voor de leerling ingezet binnen het rooster dat de leerling volgt, zodat een optimaal programma kan worden geboden. In de eerste periode van opbouw van de schoolgang zal daarnaast vanuit onze expertise individuele begeleiding worden gegeven om inzicht te krijgen in het functioneren van de leerling: gedragsmatig, sociaal-emotioneel, cognitief en fysiek. Zo brengen we in kaart wat een leerling nodig heeft om weer tot ontwikkeling te komen en zijn mogelijkheden en leeringangen te herontdekken. Opgedane kennis en ervaringen vanuit de klas, de therapie en vanuit de deze individuele setting worden uitgewisseld met de groepsleraar/persoonlijk mentor, onderwijsassistente, intern begeleider en revalidatie zodat het onderwijs en de therapie hierop aan kan worden gepast en afgestemd. Hierbij is het belangrijk voor alle betrokkenen om flexibel te zijn en out of the box te kunnen denken om steeds weer een passende oplossing te zoeken die mogelijk is binnen ons geheel van onderwijsaanbod.

2. Het onderwijsmateriaal

Hierbij kan gedacht worden aan inzet van:

- een app voor cognitieve training,
- aangepast materiaal voor oefening van ruimtelijke oriëntatie,
- hulpmiddelen op het gebied van planning en organisatie zoals dagroosters, weekorganizers, digitale agendagebruik,
- hulpmiddelen voor het richten van de aandacht zoals time timer, koptelefoon, study buddy, picto's, inzet stop-denk-doe-check methode,
- extra ondersteuning bij taakaanpak door helpen bij opstarten, terugvragen opdracht, individueel herhaalde instructie, begeleidde verwerking, vraagdobbelsteen, stoplicht voor hulpvragen,
- inbouwen van cognitief rustmomentje en langere rustmomenten,
- aanpassingen op fysiek gebied meubilair, fysieke ruimte en materialen zowel voor de grove motoriek als voor de fijne motoriek.

3. De ruimtelijke omgeving

We bieden onderwijs aan in kleine groepen, waarbij rekening wordt gehouden met de prikkelgevoeligheid en de behoefte aan duidelijkheid en structuur. Het schoolgebouw is ontworpen op fysieke beperkingen. Het is door middel van een loopbrug verbonden met Sophia Revalidatie, waardoor therapeutische inzet goed te realiseren is. Bij het vso komen de therapeuten volgens rooster naar de school.

4. De expertise

Specifieke kennis en kunde	Opleiding/werkervaring	Inzet en zichtbaarheid
NAH-specialist	Orthopedagoog/onderwijskundige gespecialiseerd in NAH-problematiek en met kennis van de interventies en aanpassingen die vanuit het (speciaal) onderwijs voor kinderen met hersenletsel te realiseren zijn.	Individuele begeleidingsuren vanuit een arrangement. Trajectbegeleiding van leerlingen uit het PO en VO naar de observatieroute of TLV.

		<p>Coördinatie van het traject van de leerling gedurende de plaatsing op De Piramide.</p> <p>Ondersteuning van implementatie handelingsadviezen revalidatie.</p> <p>Formuleert in samenwerking met klassenleiding en andere betrokkenen de uitkomsten van het observatietraject.</p>
NAH team	Revalidatiearts en specialisten op het gebied van de NAH binnen Sophia Revalidatie.	Coördinatie van extra zorg rondom de leerling, advisering m.b.t. de op school in te zetten zorg.
AB-team	Onderwijsspecialisten met kennis op het gebied van (niet aangeboren) hersenletsel.	AB-team
Team leraren, onderwijsassistenten, intern begeleiders en zorgcoördinatoren	Extra scholing op het gebied van NAH door middel van interne deskundigheidbevordering en individuele cursussen/opleidingen.	Team leraren, onderwijsassistenten, intern begeleiders en zorgcoördinatoren
Zorg	School: verpleegkundige en onderwijsassistenten. In een aantal gevallen zal plusondersteuning op het gebied van zorg nodig zijn. Denk bijvoorbeeld aan ondersteunende begeleiding in de groep om de leerling in staat te stellen deel te nemen aan het onderwijsleerproces.	In geval van externe op school in te zetten zorg is samenwerking met ouders nodig om de betreffende zorg aan te vragen (In de folder 'Informatie over de bekostiging van zorg op (V)SO De Piramide' kunt u lezen hoe dit werkt (www.sovsodepiramide.nl > Onderwijs > Ondersteuning en zorg > Samenwerking ouders en school bij extra zorg).
5. De samenwerking met andere instanties		
Organisatie	Functie/deskundigheid	Inzet en zichtbaarheid
Sophia Revalidatie	Revalidatiearts	
	Neuropsycholoog	<p>Afname NPO en uitleg hiervan aan schoolteam/ouders.</p> <p>Bieden van handelingsadviezen in relatie tot het onderwijs en therapie.</p>

	Therapeuten	Het bieden van therapie (logo, ergo, fysio) aan de leerling binnen Sophia revalidatie en/of in de klas.
Stamschool van de leerling		Zorgplichtig voor wat betreft de vervolgstappen van de leerling na afloop van een observatietraject.